

কৃষি বিজ্ঞানৰ কিছু খবৰ

ভোট-এৰা আৰু কৃষি অর্থনীতি :

অসমকে ধৰি দেশৰ ৯ খন ৰাজ্যক সামৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে 'ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱ-ডিজেল মিশ্যন' আৰম্ভ কৰিছে বিশ্বত ক্ৰমাগতভাৱে হ্রাস পাই অহা খাৰুৱা তেলৰ বিকল্প ইন্ধনৰূপে জৈৱ-ডিজেলৰ উৎপাদন নিশ্চিত কৰাই এই অভিযানৰ মুখ্য উদ্দেশ্য হ'ব। শুকুৰবাৰ (২৮ এপ্ৰিল, ০৬) পৰা আৰম্ভ কৰা আঁচনিখনৰ অধীনত অসম ত্ৰিপুৰা, অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ, গুজৰাট, চত্তিশগড়, তামিলনাডু, ৰাজস্থান, হিমাচল প্ৰদেশ আৰু ছিকিমক চাৰি লাখ হেক্টৰতকৈও অধিক ভূমিত ভোট-এৰা গছৰ খেতি কৰাৰ দিহা কৰা হ'ব।

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ গ্ৰামোন্নয়ন মন্ত্ৰালয়ৰ সৌজন্যত ৰূপায়ণ কৰিবলৈ লোৱা ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱ-ডিজেল অভিযান সম্পৰ্কীয় এটা অধ্যয়নৰ প্ৰকাশ যে ইউৰোপ বা এমেৰিকা মহাদেশত খোৱা তেলৰ পৰা উচ্চমানৰ জৈৱ-ডিজেল উৎপাদন কৰাৰ বিপৰীতে ভাৰতবৰ্ষত খোৱা তেলৰ পৰা মানসম্পন্ন জৈৱ-ডিজেল আহৰণ কৰাটো সম্ভৱপৰ নোহোৱাত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ভোট-এৰা গছক জৈৱ-ডিজেল উৎপাদন মূল উৎস হিচাপে অনুমোদন জনাইছে। আমাৰ আগৰ আলোচনাতেই উল্লেখ কৰিছিলো যে এই সম্পৰ্কীয় গৱেষণাত দেশৰ জৈৱ-ৰাসায়নবিদসকলে জৈৱ-ডিজেল উৎপাদনৰ সম্ভাৱনা বহন কৰা এশজোপাতকৈও অধিক গছ চিনাক্ত কৰিছিল আৰু চূড়ান্ত বিচাৰত ভোট-এৰা নামৰ সেই সাধাৰণ গছজোপাই সাফল্যৰ গৌৰৱ অৰ্জন কৰে।

জৈৱ-ডিজেল উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত জেট্ৰ'পা বা ভোট-এৰা নামৰ গছজোপাই কৃষিখণ্ডলৈ কঢ়িয়াই অনা অর্থনীতিৰ সম্ভাৱনানো কেনেধৰণৰ? ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱ-ডিজেল অভিযান সম্পৰ্কীয় অধ্যয়নে প্ৰকাশ কৰা অনুসৰি গুটি সিঁচা বা ৰোৱাৰ ছবছৰৰ পৰা ৪০-৪৫ বছৰলৈকে এক হেক্টৰ মাটিত কৰা ভোট-এৰা খেতিয়ে প্ৰায় ১.৫০ টন কেঁচা তেল আৰু ৩.২০ টন খলিহৈ উৎপাদন দিয়ে। নিয়োগৰ দৃষ্টিৰে বিচাৰ কৰিলে দেখা যায় যে, কৃষিভূমি তথা আনুষংগিক অৱস্থা ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি খেতিৰ প্ৰথম বছৰটোত এক হেক্টৰ কৃষিভূমিৰ প্ৰায় ৮৬-১২২ 'মানৰ কৰ্ম-দিন'ৰ প্ৰয়োজন হয়। খেতিৰ দ্বিতীয় বৰ্ষত মানৱ-শ্ৰমৰ প্ৰয়োজন ২০-২৯ কৰ্মদিন। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱ-ডিজেল অভিযানে আগবঢ়োৱা প্ৰদৰ্শনমূলক খেতিৰ পৰ্যায়ত ০.৪ নিযুত হেক্টৰ কৃষিভূমিত কৰা খেতিৰ জৰিয়তে প্ৰথম বৰ্ষত ৪৮.৮ নিযুত মানৱ কৰ্মদিন আৰু দ্বিতীয় বৰ্ষৰ লগতে ইয়াৰ পিছৰ বছৰসমূহত ১৫ নিযুত মানৱ কৰ্মদিনেৰে নিয়োগৰ সুবিধাৰ সৃষ্টি হ'ব বুলি কোৱা হৈছে। জেট্ৰ'পা খেতিৰ পৰা প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষ - দুই ধৰণেই ৰাজহ পাব পৰা হ'ব। প্ৰত্যক্ষ ৰাজহে গ্লিচাৰল, খলিহৈ আদিৰ দৰে বিভিন্ন উপজাত দ্ৰব্য বিক্ৰি কৰি পোৱা ধন আৰু পৰোক্ষ ৰাজহে জেট্ৰ'পা খেতিৰ জৰিয়তে কৃষকে লাভ কৰা সুবিধাসমূহক সামৰি ল'ব। জেট্ৰ'পা গছজোপাৰ আয়ুশ চল্লিশ বছৰ। এজন কৃষকে এক হেক্টৰ ভূমিত কৰা খেতিৰ পৰা প্ৰথম পাঁচ বছৰ বাদ দি ছবছৰৰ পৰা এই আয়ুকালত প্ৰতিবছৰে পাঁচ হাজাৰ টকাৰ পৰা ন হাজাৰ টকা প্ৰকৃত আয় হিচাপে লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

জেট্ৰ'পা খেতিয়ে বহন কৰা আটাইতকৈ আশাৰ বতৰা হ'ল, এই খেতিৰ বাবে কোনোধৰণৰ সাৰুৱা, উৰ্বৰ ভূমিৰ প্ৰয়োজন নহয়। সেয়েহে জৈৱ-ডিজেল বনাঞ্চলত থকা পতিত ভূমি চিনাক্তকৰণৰ ওপৰতো গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। ইতিমধ্যে দেশখনৰ বনাঞ্চলত থকা পতিত ভূমিৰ লগত অন্য পতিত ভূমিসমূহত জেট্ৰ'পা খেতিৰ বাবে সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰৰ সৈতে আলোচনা কৰি ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ উদ্যোগ লোৱা হৈছে। দেশৰ ৯ বিধ পতিত ভূমিৰ ভিতৰৰ ৬ বিধকেই জেট্ৰ'পা খেতিৰ বাবে উপযোগী বুলি চিনাক্ত কৰা হৈছে। দেশৰ ৯ বিধ পতিত ভূমিৰ ভিতৰৰ ৬ বিধকেই জেট্ৰ'পা খেতিৰ বাবে উপযোগী বুলি চিনাক্ত কৰা হৈছে। কৃষি জলবায়ু আৰু খেতিৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি দেশখনৰ ২৬ খন ৰাজ্যক জেট্ৰ'পা খেতিৰ বাবে নিৰ্বাচন কৰা হৈছে। এই ৰাজ্যসমূহে জেট্ৰ'পা খেতিৰ বাবে নিযুত হেক্টৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ ভূমি বহন কৰিছে।

ইতিমধ্যে জৈৱ-ডিজেল অভিযান অধীনত জেট্ৰ'পা বা ভোট-এৰা নাম গছজোপাৰ মান উন্নয়নৰ বাবে বিশেষ আঁচনি গ্ৰহণ কৰা হৈছে। ইয়াৰ অধীনত এই গছজোপাৰ জনন দ্ৰব্য বা জাৰ্ম-প্লাজম সংগ্ৰহ, বিভিন্ন প্ৰতিকূল বতৰৰ ক্ষেত্ৰতো অধিক উৎপাদন দিয়াৰ লগতে অধিক তেল বহন কৰা উপযোগী জাতৰ চিনাক্তকৰণ, পশুখাদ্য হিচাপে উপযোগী অবিষাক্ত তথা কীটনাশক দ্ৰব্য উৎপাদনৰ বাবে সমৰ্থ বিষাক্ত জাতৰ চিনাক্তকৰণ, গছজোপাত নিহিত হৈ থকা ঔষধি গুণ, নতুন কৃষি প্ৰযুক্তি তথা জাতৰ উদ্ভাৱন বা চিনাক্তকৰণ, অঞ্চল একোটাৰ আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নত জেট্ৰ'পাৰ ভূমিকা আদি বিভিন্ন বিষয় সামৰি লোৱা হৈছে।

ভোট-এৰা বা জেট্ৰ'পাৰ জৈৱ-পঞ্জী :

বৈজ্ঞানিক নাম	ঃ Jatropha curcas L
ভাৰতবৰ্ষলৈ আগমণ	ঃ ১৬ শ শতিকাত, এগৰাকী পৰ্তুগীজ নাবিকৰ জৰিয়তে
চৰিত্ৰ	ঃ বছৰী, ৩-৫ মিটাৰ উচ্চতা বিশিষ্ট
পাত	ঃ পাতল-সেউজীয়া
ফুল	ঃ একলিংগী, ফুল আৰু গুটি ধৰাৰ সময় ক্ৰমে এপ্ৰিল-জুন আৰু অক্টোবৰ-ডিচেম্বৰ
বোৱাৰ সময়	
গুটি সিঁচা	ঃ ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ আৰু চেপ্তেম্বৰ-অক্টোবৰ।
পুলি বোৱা	ঃ ফেব্ৰুৱাৰী-মাৰ্চ।
সাৰ প্ৰয়োগ	ঃ বোৱাৰ সময়ত প্ৰতিটো পুলিৰ বাবে ২ কিলোগ্ৰাম জৈৱিক সাৰ, ২০ গ্ৰাম ইউৰিয়া ১২০ গ্ৰাম চুপাৰ ফচফেট আৰু ১৬ গ্ৰাম মিউৰেট অৱ পটাচ সাৰ।
বেমাৰ-আজাৰ	ঃ বিশেষভাৱে বেমাৰ-আজাৰ প্ৰতিৰোধী।
গুটি চপোৱাৰ সময়	ঃ আগষ্ট-ডিচেম্বৰ।
উল্লেখযোগ্য সফলতা	ঃ ২০০১ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰ তাৰিখে মূল ইন্ধনৰ সৈতে ৫ শতাংশ জৈৱ-ডিজেলৰ মিশ্ৰণেৰে দিল্লী-অমৃতচৰ শতাব্দী এক্সপ্ৰেছ চুপাৰ-ফাষ্ট ৰেলগাড়ীৰ ভ্ৰমণ।

(উৎস : 'আজিৰ দৈনিক বাতৰি'ত প্ৰকাশিত)